

Hamsun-nytt

Knut Hamsuns verk og virkning i inn- og utland
Nr. 2, juni 2006, 18. årgang

København 1911

Valmiera ca. 1909

Barcelona 1956

München 1948

Hamsun-Selskapets informasjonsblad
utgitt av Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Hamarøy

Redaktøren har ordet

Nå er det for lengst begynt å bli ingen natt i Nord-Norge, og mange i Hamarøy står på hodet i forberedelser for å ta imot besøkende fra fjern og nær under Hamsun-dagene.

- Hamarøy Teaterlag setter i år opp et stykke om August og Pauline, og de som har sett lagets oppsetninger tidligere, har allerede store forventninger til et gjensyn.

- Hamsund grendehus er blitt pusset opp av lokalbefolkningen og blir til kunstutstillingslokale under Hamsun-dagene.

- Hamsuns barndomshjem er fremdeles under restaurering, og riksantikvaren ser til at alt heller blir gjort riktig enn fort. Vi trenger ennå litt tålmodighet før vi kan se barndomshjemmet i ny gammel glans, men det jobbes iherdig mot målet.

- Hamarøy bibliotek har utlyst en skrivekonkurranse for ungdom frem mot Hamsun-dagene.

- Et skilt på fire språk som skal informere besøkende om Hamsunsteder på Hamarøy, settes i disse dager opp ved kommunehuset.

- Kirkestien fra 2004 har fått en gjennomgang med rydding og ny merking av idrettslaget.

- Elevene fra Hamarøy Sentralskole har bygd en gamme på Hansbakk, der Hamsun satt og skrev *Munken Vendt*. De har også laget en kunststi gjennom skogen der man får se treskulpturer av Hamsuns romanfigurer fra *Markens Grøde*.

- Hurtigruteskipet "Lofoten" vil anløpe Tranøy hver torsdag og gi gjestene anledning til å oppleve litt atmosfere som i Walsøes storhetstid. Apropos: Tranøy har fått en ny butikkeier som med stor energi forbereder gjenåpningen av butikk-ken. Vertshuset Edvardas hus har tatt imot enda en utmerkelse, og rett over gaten, oppe på toppen står nå Tranøys eget kapell som vil romme en fortellerkveld under Hamsun-dagene.

Alt tyder på at det blir velforberedte og godt besøkte Hamsun-dager også i år. Velkommen!

Elke Kriehn
Redaksjon Hamsun-Nytt
Kompetansesenteret v/Knut Hamsun
videregående skole
Hamarøy

Hamsun-Selskapets årsmøte 2006

2. august 2006, kl 15.00 i Hamarøyhallen

MØT OPP !!!

FØRSTE SIDE

På vår første side vises det fire forskjellige utgaver av Hamsuns *Victoria*, som, sammen med mange flere, eies av Hamarøy Bygdetun. Det tyske Hamsun-Selskapet under ledelse av Hilde Fürstenberg samlet mellom 1955 og 1977 et lite Hamsun-bibliotek, med bøker på til sammen 17 forskjellige språk.

Marie Hamsun var høsten 1954 på Tysklandturné med sin nye bok *Regnbuen*. Hun leste også fra den i den nordtyske byen Eckernförde, hvor hun ble tatt imot av Hilde Fürstenberg. Marie fortalte om den vanskelige økonomiske situasjonen på Nørholm etter høyesterettsdommen fra juni 1948. Den tyske pressen konstaterte: "Hamsun måtte betale dyrt for sine sympatier for Tyskland" (*Eckernförder Zeitung* 02.12.1954). Fürstenbergs vennekrets besluttet å markere sin respekt for "den store gamle mannen fra nord". Selskapet ble grunnlagt den 19. februar 1955, nøyaktig tre år etter Hamsuns død. Selskapets styreleder var den kjente tyske forlegger Ernst Rowohlt. (*Schleswig-Holsteinische Tagespost*, 22.02.55).

På selskapets årsmøte 1976 besluttet medlemmene å gi arkivet og alle samlede bøker i gave til Hamarøy Bygdetun. Eierskiftet ble bekreftet i et brev til Hamarøyordføreren Olav Elsbak den 28.11.77. Den tyske avisen *Lübecker Nachrichten* berettet: "Det tyske Knut-Hamsun-Selskapet ga sitt arkiv som er blitt samlet gjennom 22 år, til Bygdemuseet i byen (*sic*) Hamarøy i Nord-Norge. Hamarøy er Knut

Hamsuns barndomshjem. Kommunen Hamarøy har etablert et bygdetun, en gård som består av 6 hus, hvor bygdemuseet har sine lokaler. Arkivet som til nå har vært administrert av forfatteren Hilde Fürstenberg, har ifølge en autorisert takstmann en verdi av ca. 50.000 mark. Det omfatter bl.a. Hamsuns verker på 17 språk, 20 mapper med avisartikler på syv språk, fotos og grafikk fra anerkjente kunstnere, blant dem en originaltegning av Olav Gulbransson og en originaltegning av Tore Hamsun."

Arkivet blir for tiden katalogisert elektronisk og skal på sikt gjøres tilgjengelig for Hamsun-forskere.

HAMSUNDAGENE HAMARØY

Giske invitert til Hamsun-dagene: Kulturminister Trond Giske er invitert til å åpne Hamsun-dagene (29.07.06 – 05.08.06) som vil inneholde mer enn 50 ulike arrangementer innenfor litteratur, musikk, bildekunst og teater, samt en rekke folkelivsarrangementer. Giske er bedt om å åpne arrangementet lørdag den 29. juli eller å komme den 4. august for å oppleve premièren på et stort bestillingsverk om den musiske Hamsun, et samarbeid mellom Hamsun-dagene og Musikk i Nordland. Hamsun-dagenes arrangører håper også å kunne legge ned grunnsteinen for Hamsunsenteret. Programmet kan leses på www.knuthamsun.no. Kontakt: Marianne Apold, 8294 Hamarøy, tlf. 90142707.

Hamsun-Selskapets litteraturseminar, denne gangen under tit-

telen "Veier til Hamsun" arrangeres tradisjonen tro under Hamsun-dagene:

Onsdag 2. august: 1500-1600: Årsmøte Hamsun-Selskapet (Hamarøyhallen). 1600-1930: Registrering, informasjon, utlevering av deltakerbevis etc. 1900: Åpning av seminaret v/ ordfører Jan-Folke Sandnes og seminarleder Even Arntzen. 1915-1930: Kunstnerisk innslag ved festivalskuespiller Stein Elvestad. 1930-2015: Førsteamanuensis Nils M. Knutsen, Universitetet i Tromsø: "Den lange veien hjem: Hamsun .og Hamarøy". 2030: Enkel servering.

Torsdag 3. august: 0915-1000: Regissør Henning Carlsen, København: "Om å regissere Hamsun". 1015-1100: Billedkunstner Karl Erik Harr, Oslo/Kjerringøy: "Om å illustrere Hamsun". 1115-1200: Forfatter Frank A. Jenssen, Svolvær/Tysfjord: "Om mitt eget forfatterskap og mitt forhold til Knut Hamsun". 1200-1300: Lunsj i Hamarøyhallen. 1315-1400: Cand. philol. Jorun Nordmo, Universitetet i Tromsø: "'Sproget i fare' – Knut Hamsuns syn på språkbruk og språkpolitikk". 1830-2100: Eget sosialt arrangement ved Glimma for seminardeltakerne: Matservering, musikk og sosialt samkvem

Fredag 4. august: 0915-1000: Cand. philol. Knut Michelsen, Oslo: "'Ensom, lidende og genial' – et blikk på hvordan den unge Hamsun fremstilles i flere biografier". 1015-1100: Hamsun-biograf Jørgen Haugan, København: "Om å skrive Solgudens fall – kvaler, valg og bortvalg". 1115-1200: Professor Erik

Østerud, Universitetet i Trondheim: "Glahn i Arkadia – en lesning av Pan gjennom mytene". 1200-1300: Lunsj i Hamarøyhallen. 1300: Ekskursjon til Kråkmo: Omvisning/foredrag

Seminaravgift: kr 900,- (medlemmer av Hamsun-Selskapet kr 800,-) Avgift for en seminardag: kr 400,-. Enkeltforedrag: kr 100,-. Full seminaravgift inkluderer åpning med servering onsdag kveld, lunsj torsdag og fredag, ekskursjon med buss til Kråkmo fredag, kaffe i alle pauser, gratis tilsendt bok med alle foredragene. **Seminarleder:** Even Arntzen (tlf. 908 59 225). Seminaret er støttet av Gyldendal Norsk Forlag og Hamarøy kommune. **Arrangør:** Hamsun-Selskapet (boks 31, 8298 Hamarøy), i samarbeid med Hamsun-dagene og Knut Hamsun videregående skole. **Påmelding** skjer ved henvendelse til Hamsun-Selskapet v/Toril Halmøy, tlf. 950 36590, e-post: polden@hamsun-selskapet.no Påmelding er ikke bindende før seminaravgift er betalt. Bankgiro seminaret: 4509 10 43673

HAMSUN- OG IBSENDAGER I GRIMSTAD

Ibseniana og Hamsun-Selskapet i Grimstad arrangerer Hamsun- og Ibsendager fra 9.-13. august 2006. Naturlig nok konsentrerer programmet i "Ibsensommeren" seg mer om Ibsen enn om Hamsun. Men det betyr ikke at Hamsun blir helt utelatt. Torsdag, den 10.08.06 holder Nils Magne Knutsen foredrag om sin nye bok *Den lange veien hjem*. Fredag, den 11.08.06 står "Erotikk

og kjærlighet i Knut Hamsuns diktning" på programmet. Anneke von der Lippe og Sven Nordin skal lese tekster av Hamsun om kjærligheten. Tekstene ble valgt ut av Nils Magne Knutsen i samarbeid med skuespillerne, og han skal gi den sammenbindende kommentaren. Dette skal foregå ute (Kirkeheia), sent på kvelden, i lysskjæret fra tente fakler. **Informasjon:** Ibsenhuset og Grimstad Bymuseum, tlf. 37040490, www.ibseniana.no, eller Grimstad Turistkontor tlf. 37250168 turistkontoret@grimstad.kommune.no.

SULT-KVELD I OSLO

Hamsun-Selskapets Oslo-avdeling planlegger en "Sult-kveld" som skal avholdes lørdag den 16. september på Apoteket, St. Olavs plass. Programmet er enda ikke helt spikret, men slik ser det foreløbig ut: 1400-1600: Byvandring i Sult-heltens fotspor. Guide: Lars Frode Larsen. 1700: Arrangement i bakgården på Apoteket.

Åpning: Leder av Hamsun-Selskapets Oslo avdeling, Christian Schlüter. Foredrag: Idehistoriker Eivind Tjønneland. Foredrag: en skjønnlitterær forfatter (mer informasjon følger senere). Foredrag/intervju: Yngve Sundvor (teaterregissør). Filmregissør Henning Carlsen ble invitert (ikke bekreftet). NB! Arrangementet er gratis! **Informasjon:** Christian Schlüter, chhaako@online.no, tlf. 9-3493034.

INTERNASJONALT

Russerne opptatt av Hamsuns bøker: Norsk litteratur er etterspurt i

Russland, sier Olga Drobot og Jelena Ratsjinskaja, som nylig har oversatt Lars Saabye Christensens "Halvbroren" til russisk. De mener at norsk litteratur for øyeblikket er "top of the pop" i Russland. Det er også fortsatt en "veldig stor opptatthet av Knut Hamsuns bøker. Han har vært den store norske forfatteren i mange årtier," sier de. (*Nordlys* 03.06.06)

Norsk premiere av Tbilisi-film utsatt: Olga Zguenti, regissør av den tidligere omtalte filmen om Hamsun i Kaukasus, er skuffet over at Hamsun-dagenes arrangører ikke har funnet plass i programmet for en norsk premiere i 2006. Even Arntzen, styreleder i Hamsun-Selskapet, har gitt Zguenti beskjed om at filmen må heller gå inn i et større arrangement senere for å få den oppmerksomheten og rammen den fortjener. Et slikt arrangement skal fokusere spesielt på Hamsun i Georgia, med filmfremføring, forelesninger, overrekking av relief (Hamsun-Nytt berettet i forrige nummer) m.m. Det lar seg dessverre ikke gjøre å finne plass og ressurser for en slik ramme i 2006.

Filmregissør Olga Zguenti under opptak på Skogheim med Jack Berntsen.

Hamsun skal utgis i Georgia: Det er planer om å gi ut Hamsuns bøker i Georgia. Filmregisseur Olga Zguenti har henvendt seg til Gyldendal Norsk Forlag for å få rettighetene for publiseringen av Hamsuns verk i Georgia.

TEATER

Première i september: I Tromsø gjør Hålogaland Teater seg klar til høsten og sin annen sesong i nytt teaterbygg. Etter åpningsforestillingen *Benoni* og *Rosa* fortsetter teatret sin fire år lange planlagte Hamsun-serie. Til høsten står *Mysterier* på plakaten i Hans Henriksens idé, dramatisering og regi. Premiere 7. september.

Victoria-forestilling med Terje Vigen-stunt: Elever av 6. og 7. klasse ved Eide oppvekstsenter fremførte en egen variant av *Victoria* i begynnelsen av juni 2006. Handlingen i romanen ble fulgt, men det var lagt inn enkelte forbausende og festlige stunts. Bl. a. kunne man se Terje Vigen og mor Åse på scenen. "Knut Hamsun hadde nok smilt i skjegget, hadde han sett det," skriver *Grimstad Adresse-tidende* (06.06.06).

HAMSUNSTIER PÅ HAMARØY

Ny kunststi i Hamsuns skoger: Hamarøy Sentralskole jobber iherdig med sitt store Hamsunprosjekt. Etter at det er bygd opp en ny gamme på Hansbakk på det stedet hvor Hamsun bodde da han skrev *Munken Vendt*, er området lagt tilgjengelig for turgåere som nå kan ta i bruk

gammen og begi seg på tur fra Hansbakk til Egerdal. Langs stien vil de møte Isak, Inger og andre romanfigurer i gestalt av fantasifulle dukker som elevene har laget etter å ha lest *Markens Grøde*. Den 4. august gjennomfører elever og lærere en guidet tur på stien for Hamsun-dagenes besøkende.

Kirkestien: Kompetansesenteret ved Knut Hamsun vgs har i år gitt Hamarøy idrettslag i oppdrag å utføre vedlikeholdsarbeider på Kirkestien mellom Presteid og Hamsund. Skigruppa har foretatt rydding og ny merking av stien. De legger også ned plank i noen partier av stien som er svært bløte. Dette er en anerkjent måte å tilrettelegge for turgåere slik at de kan gå tørrskodd. Årets Hamsun-marsj går etter stien.

Mellom borgstua og Presteid kirkegård hadde Knud Pedersen rare opplevelser. Fortellingen "Et spøkelse" vitner om det. (Kilde: Gamle Hamarøybilder)

Spøkelsessti: Det er planer om å etablere en "spøkelsessti" i sammenheng med restaureringen av den gamle prestegårdshagen på Presteid. Hamsuns fortelling *Et spøkelse* er som kjent lagt til Presteid kirkegård og prestegården. Hans Petter Christensen, eieren av Hamarøy fiskecamping, har planer om at besøkende skal få leve seg inn i fortellingen på en litt spesiell måte.

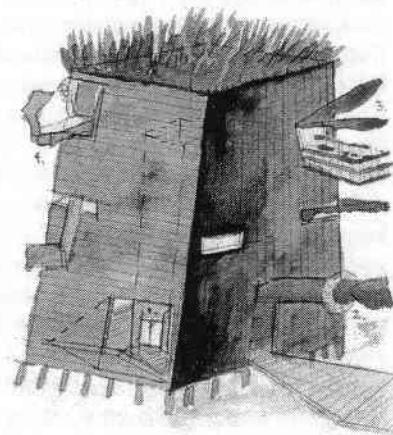
MUSIKK

Salig blanding: "Lumsk" fra Trondheim serverer "en salig blanding av metal, rock, klassisk, prog og norsk folkemusikk" og synger på norsk. Bandets neste album er forventet å komme ut i september 2006 og presenterer utelukkende musikk med tekster av Knut Hamsun. (*Avisa Nordland*, 08.04.2006)

Koordinert blanding: Med utgangspunkt i Hamsuns roman *Sult* har samtidskomponist Lars A. Skoglund sammen med koreograf Annika Luschin planlagt en forestilling der ulike kunstformer som dans, musikk, film og litteratur kombineres. Skoglund får utbetalt et tilskudd på kr. 20.000 av Hamarøy kommune. (*Avisa Nordl.* 15.05.06)

HAMSUNSENTER HAMARØY

Vei til Hamsunsenteret: Arbeidet med å bygge vei og parkeringsplasser til Hamsunsenteret på Presteid vil bli fullført i løpet av året 2006, sier planlegger i Hamarøy kommune, Nils F. Frederiksen. Han venter på innvilgning av finansieringssøknaden. Arbeidene vil også gi Hamarøy fiskecamping skikkelig tilknytning til riksvei 81. Hamarøy kommune søkte første gang om tilskudd til prosjektet i 2003. Søknaden har imidlertid lagt på vent hos Nordland fylkeskommune i påvente av at det ble ervervet grunn til Hamsunsenteret. Dette er nå brakt i orden, og korrigert søknad er sent. (*AN* 22.05.06)

Hamsunsenteret

2 millioner dyrere: Hamsunsenteret blir 2 millioner kroner dyrere enn planlagt fordi det statlige tilskuddet ikke ble bevilget som forventet i 2006. Fylkesråd Heidi K. Sæthre mener det er naturlig at departementet dekker merkostnadene, og at andelen fra staten økes fra 29 til 31 millioner. (*Avisa Nordl.* 24.05.2006)

Driftsplanlegging av Hamsunsenteret: Det er ingen fare for at Hamarøy kommune skal bli sittende igjen med noen økonomisk "svarteper" i forhold til drift av Hamsunsenteret, sier styreleder i Salten Museum, Stein Johannesen. Han mener at Senteret tvert imot vil gi en sysselsettingsgevinst samt muligheter for en rekke positive lokale synergier. Veien videre er slik: Nordland fylkeskommune skal være byggherre og skal ferdigstille bygninger, uteområde og utstilling i henhold til de planer som legges frem. Etter ferdigstilling overdrar fylkes-

kommunen eiendomsretten til eiendomsselskapet Hamsunsenteret AS. Dette selskapet eies av Nordland fylkeskommune (75%) og Hamarøy Kommune (25%). Eiendomsselskapet leier så ut Hamsunsenteret til Salten Museum. Frem mot 1.10.06, da en endelig avtale mellom fylkeskommunen og Salten Museum skal være på plass, skal de to partene føre nærmere drøftinger om organisering og finansiering av driften. Resultatet av disse drøftingene skal så behandles av fylkesrådet og av styret i Salten Museum før iverksetting. (*Lokalavisa Nordsalten*, 26.05.06)

Offentlig smålighet og arkitektur:

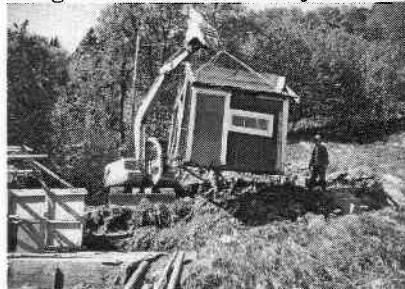
Snøhettas utkast til nybygg for kunsthøgskolen i Bergen vant den internasjonale konkurransen i fjor og var en triumf for Norge. Det ble hyllet med store ord. Nå har Statsbygg som byggherre avskrevet det dristige utkastet fordi det kommer til å koste mer enn hva som er standard for vanlige undervisningsinstitusjoner. "Men det er jo ikke en slik standardløsning som lå i kortene da noen av verdens fremste arkitekt navn ble invitert til å delta i konkurransen," mener *Dagbladets* Harald Flor. "Den offentlige småligheten har det dessverre med å slå til på de mest pinlige måter når det gjelder arkitektonisk nyskapning her i røysa. Historien om Steven Holls urealiserte Hamsunsenter for Hamarøy er så flau, at man knapt tør nevne den utenlands. (...) (Denne småligheten) vil føre til at internasjonale arkitekter i framtida betakker seg for å satse på konkurranser i Norge." (*Dagbladet* 14.05.06)

Hamsunsenter versus sykehjem:

Reidun Isaksen stiller i et leserinnlegg kritiske spørsmål ved Hamarøy kommunes pengebruk og prioriteringer. "Til daglig innbiller en seg at når en kommune som Hamarøy for eksempel planlegger å bygge opp et såkalt Hamsunsenter til flere millioner, og som de fleste av beboerne ikke vil ha, så er de grunnleggende behovene for innbyggerne så som sykehjemsplasser og lignende dekket. Men dessverre, det viser seg at så ikke er tilfelle. (...) Kutt foreløpig planene om dette Hamsunsenteret og sett i gang å bygge flere sykehjemsplasser." (*Avisa Nordland* 23.05.06)

HAMSUN-STEDER

Tunge løft ved barndomshjemmet:

Restaurering av barndomshjemmet i Hamsund: Eldhuset løftes tilbake, etter at det er laget en ny mur det skal stå på.

Siden Salten Museum overtok driftsansvaret for Knut Hamsuns Barndomshjem i 2004, har det foregått et intensivt restaureringsarbeid ved anlegget. Tilstanden til bygningene ved anlegget var dårligere enn alle fryktet. Ett av problemene er de vanskelige grunnforholdene på gården. Arbeidet med ny funda-

mentering under låvebygningen og eldhuset er slutført i vår, og i løpet av høsten vil det bli satt i verk tiltak for å utbedre setningsskader på våningshuset. Området rundt bygningene vil i løpet av sommeren bli tilbakeført til en mer opprinnelig form. Restaureringsarbeidet vil fortsette i juli, men det vil bli tatt en pause under Hamsun-dagene. På tross av pågående arbeid i våningshuset, og ellers på anlegget, vil museet være åpent fra 19. juni til 20. august, fra kl. 11.00 til 18.00 alle dager. Hamsund Grendehus vil fungere som servicebygg for museet. Under Hamsun-dagene vil det være kunstutstilling og galleri/museums-kafé i grendehuset.

Salten Museum håper på forståelse for at vi er nødt til å opprettholde restaureringsarbeidet i sommer, selv om det kan medføre ulempe for de besøkende. Målsettingen er at anlegget skal fremstå langt mer tiltalende til neste sesong, og at det skal være ferdigstilt i løpet av 2007. Forutsetningen for dette er at museet får stilt til rådighet nødvendige midler til restaureringen.

I høst vil museet sette i gang arbeidet med utviklingen av et nytt formidlingsopplegg i Hamsund.

Hvis noen ønsker flere opplysninger om restaureringsarbeidet eller museet, kan de ta kontakt med Arne André Solvang på tlf. 95754773.

Tekst: Arne André Solvang, Salten Museum Hamarøy

Mer penger for barndomshjemmet: Fylkesrådet i Nordland har bevilget Salten Museum et tilskudd på 300.000 kroner til videre

restaurering av Knut Hamsuns barndomshjem i Hamsund. Det var søkt om støtte på kr. 581.000. Pengene skal benyttes til lønn og materialer. (*Avisa Nordland* 06.04.06)

Prestegårdshagen på Presteid: En prosjektgruppe fra Salten Museum jobber for tiden med restaureringen av prestegårdshagen på Presteid. Det vernede området hvor Hamsun tilbrakte deler av barndommen skal bli et rekreasjonssted og en Hamsun-attraksjon. Prosjektleder Karianne Olsen ser for seg en liten park hvor folk kan komme og lære litt mer om Knut Hamsun. Noen trær skal fjernes slik at utsikten over Glimma kommer til sin rett. Det skal settes opp benker, bord og skilter. På sikt vil også prestegårdshagen fungere som uteareal i tilknytning til Hamsunsenteret. Muren etter våningshuset vil etter hvert bli lyssatt. (*Lokalavisa Nord-salten* 02.06.06)

Tre gode nyheter fra Tranøy: Det eksklusive vertshuset "Edvardas Hus" på Tranøy, i umiddelbart nabo-skap av Walsøes butikk, er blitt tildelt nok en pris, denne gangen for eiernes fremragende bygdekultur og verne-arbeid.

Edvardas Hus på Tranøy

Nummer 2: Tranøy butikk har funnet en ny driver, Marit Gjølge fra Trøndelag. Hun har satt i gang med å pusse opp lokalene. Butikken åpnes den 17. juni og skal som før være et sted hvor folk også kan møtes over en kaffekopp.

Nummer 3: "Den hellige Dorotheas kapell" er nesten ferdig. Kapellet er bygget av private midler på privat grunn og skal etter eiernes ønske være en liten viet plass til samling og

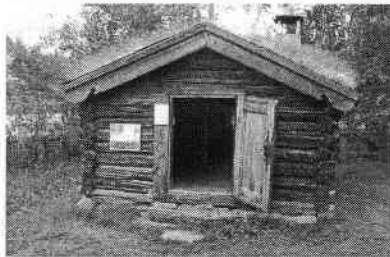
ettertanke. En storslått utsikt over Tranøy gård og havet mot Lofoten gir besøkende god anledning til å løfte blikket - ikke bare over Tranøys hustak. Kapellet blir fortellerarena under Hamsun-dagene.

HAMSUN-AKTØRER

Ny ledelse på Knut Hamsun videregående skole: Sigurd M. Winther (55) blir ny rektor ved Knut Hamsun videregående skole den 1. august. Sven Asbjørn Korneliussen (64) som hittil har ledet den videregående skolen i Melbu, skal bli Winthers rådgiver. Skolen har spesielt gjennom kompetansesenteret vært en viktig ressurs for kommunens Hamsunsatsning. (AN 30.05.06)

Hamsun-samarbeid mellom Hamsun-kommuner: Ordførerne i

kommunene Grimstad, Hamarøy og Lom vil samarbeide for å ivareta og formidle kulturarven etter Knut Hamsun. De signerte en intensjonsavtale i Hamsunstugu i Lom.

Ordfører-møtested: Hamsunstugu, Lom

Kommunene skal bidra aktivt til å utbre kunnskap om dikterens tilknytning til de stedene der han bodde og virket. Hamsun-kommunene skal blant annet i samarbeid med Hamsun-Selskapet være pådrivere i planleggingen av og gjennomføringen av Hamsun-jubileet i 2009. De tre kommunene vil også bidra aktivt til å profilere hverandre, og medvirke gjensidig til utveksling av programinnslag til de ulike Hamsun-arrangementene i kommunene. (Avisa Nordland 24.04.06)

HISTORIE

Hamsuns platespiller til salgs: Jan Grashei i Homborsund selger en Edison grammofoon fra 1921 som har tilhørt Knut Hamsun. "Min far Sverre Grashei fikk grammofoonen av Arild Hamsun som delbetaling for en jobb," forteller Jan Grashei. "Jeg har vært i kontakt med Ola Veigaard i Hamsun-Selskapet for å høre om han ville kjøpe det til et fremtidig Hamsunmuseum i Grimstad. Men Hamsun-Selskapet hadde ikke råd," sier

han. Ola Veigaard bekrefter dette. "Han antydte 100 tusenlapper for grammofonen. Vi kommer til å si høflig nei takk," sier han.

"Martin fra Kløttran" gravlagt?

Jon Selås mener i *Verdens Gang* (10.04.06) at den nylig gravlagte Baptistpastoren Hjalmar Henningsen kan ha vært Hamsuns forbilde for romanfiguren Martin fra Kløttran i *Paa gjengrodde Stier*. Selås: "Martin fra Kløttran i boken er en omreisende predikant, som går barbert gjennom landet og oppsøker dikteren på sine vandringer i Grimstad-egnen. Noen virkelighetens Martin er vel aldri funnet. Det har vært spekulert på om Hamsun gjennom denne figuren på en eller annen måte ber om unnskyldning for smerte han måtte ha forvoldt under krigen, Hamsun, som ellers ikke ba om unnskyldning. Et halvt år før Henningsen døde, skrev han et lite minnehefte: "Et langt liv i Guds nåde". Der står hendelsen omtalt, som kunne ha beveget dikteren til å skape Martin fra Kløttran.

I 1949 var Henningsen ung pastor i Lillesand Baptist kirke. Han fikk sjelenød for Hamsun på hans Nørholm, en mils vei øst for Lillesand. Gjennom dikterens sønn, Arild, fikk han til et møte. Henningsen var fra Myre i Vesterålen, Hamsun fra Hamarøy. Nordlendingene fant tonen! Henningsen fikk se Dikterstuen og våningshuset, før sjelenvinneren våget seg på sitt egentlige ærend: Om han kunne få be for Hamsun og rettsprosessen som lå foran?

"Da tillot han mitt knefall, og jeg ba Gud være med ham til hjelp gjennom dette. Og til sist ba jeg Fadervår. Og mens jeg bad, la jeg hånden på hans kne, men han skvatt. Under Fadervår foldet Hamsun sine hender, han også, mens jeg så at tårene kom fram. Og jeg hørte noen hulkende ord." (*Sitat fra Henningsens minnehefte, red.*)

Var Henningsen Martin fra Kløttran? Mye stemmer. Men ikke alt. Hamsun skrev nemlig høyst sannsynlig ferdig sin lille bok i 1948, etter at Høyesterett hadde avsagt sin endelige inn- dragningsdom. MEN: Henningsen kan ha vært i området som predikant og kolportør av åndelig litteratur (på sykkel!) tidligere. At han ble pastor- kalt, tyder på at menigheten kjente ham. Og han skriver uttrykkelig at det var før "rettssaken", som må ha vært enten i byretten i Grimstad i 1947 (men da bodde Hamsun på Landvik aldershjem) eller Høyesterett i 1948. Dette kan Henningsens enke, Anna, i dag ikke erindre.

Hamsun ønsket selv *Paa gjengrodde stier* utgitt til 90-årsdagen 4. august 1949. Forlegger Harald Grieg trenerte; boken kom et par uker senere.

Mysteriet består, altså, om det var Hamsuns sjelesørger eller en av hans litterære modeller som ble gravlagt 4. april på Grefsen Kirkegård i Oslo."

"Da ideologikritikken huserte som verst, eller best, avsluttet en dansk marxist sin sterkt Hamsun-kritiske studie med følgende PS: Forøvrigt mener jeg at Knut Hamsun skriver røven ud af bukserne på de fleste!"

Oystein Rottem

B-POST

HAMSUN-SELSKAPET HAMARØY

Hamsun-Selskapet ble stiftet under Hamsun-dagene på Hamarøy 1988. Selskapets formål er å utbre informasjon om og skape interesse for Hamsuns forfatterskap. Medlemmer får tilsendt Hamsun-Nytt fire ganger om året. Medlemskontingent per år: Enkeltmedlemmer kr. 300,-, familie/par kr. 350,-, institusjoner kr. 500,-. Hjemmesider: www.hamsun-selskapet.no

Henvendelser i henhold til medlemskap, kontingentbetaling, adresseendring og bestillinger: Hamsun-Selskapet v/Toril Halmøy, Postboks 31, 8298 Hamarøy, tlf. 950 36590, E-post: polden@hamsun-selskapet.no

Henvendelser til Hamsun-Nytts redaksjon: Elke Kriehn v/Knut Hamsun vgs Kompetansesenter, Boks 83, 8298 Hamarøy. Tlf. 75772350 E-post: elke.kriehn@nfk.no

Hamsun-Selskapets Styre:

Even Arntzen (leder), Tromsø
Rolf Steffensen (nestleder), Hamarøy
Gudrun Eidsvik, Trondheim
Ola Veigaard, Grimstad
Nils Magne Knutsen, Tromsø
Wenche Rokkan Iversen, Svolvær
Toril Halmøy, Hamarøy

Varamedlemmer i rekkefølge:

Henny Moan
Ernst Mortensen
Erik Gjestvang

Hamsun-links:

www.hamsun.at
www.hamsun-selskapet.no
www.gyldendal.no
www.hamsun.no
www.kirjasto.sci.fi

www.knuthamsun.no
www.hamsuns-rike.no
www.nrk.no/nyheter/kultur/forfattere/1591758.html

Hamsun-Nytt er utgitt med støtte fra Nordland Fylkeskommune.